

Bölüm 17

PROTOZoon VE HELMİNT ENFEKSİYONLARI

Uzm. Dr. Ayşe AKTEMUR

Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi Enfeksiyon
Hastalıkları Anabilimdalı

ENFEKSİYON HASTALIKLARI VE KLİNİK MİKROBİYOLOJİ

Parazitler insan vücuduna yerleşerek çeşitli hastalıklara neden olan ökaryotik canlılardır.

İnsanlarda enfeksiyona neden olan parazitler protozoonlar, helminler ve artropotlar olarak sınıflandırılabilir. Protozoonlar tek hücreli helmintler ise çok hücreli parazitlerdir. Helmintler nematodlar (yuvarlak solucan), sestodlar (yassı solucan) ve trematodlar (yapraksı solucan) olarak 3 gruba ayrılmaktadır.

Enfeksiyon yerleri göz önünde bulundurulduğunda bağırsak protozoonlarının çoğu amipler (entamoebalar, *blastocystis hominis*) kamçılılar (*giardia intestinalis*), koksidialar (cryptosporidium, isospora, cyclospora) ve mikrosporidialar (*enterocytozoon bieneusi*, *encephalitozoon intestinalis*) oluşturmaktadır. Kan ve doku protozoonlarının en önemlileri ise plasmodium, leishmania, trypanosoma ve toxoplasma türleridir. Helmintler de çoğunlukla bağırsak enfeksiyonu (ascaris , taenia vs.) yapmakla birlikte kan ve dokularda (filaryal nematodlar enfeksiyona neden olabilirler.

İnsan sağlığı açısından önemli olan parazit enfeksiyonlarına kısaca değinilmiştir.

SITMA (MALARİA)

Sıtma tropikal ve astropikal birçok bölgede görülen yaygın ve yaşamı tehdit eden, tedavi edilmezse ölüme yol açabilen bir hastalıktır. Her yıl dünya çapında 350-500 milyon sıtma vakası görülmekte ve 1 milyonun üzerinde kişi sıtma nedeniyle ölmektedir. Bu ölümlerin çoğu Sahra altı Afrika ülkelerinde görülür ve çocuk ölümleri daha yüksektir. Her yıl birçok uluslararası yolcu hastalığın görüldüğü ülkeleri ziyaret ederken sıtmaya yakalanmakta ve 10.000'in üzerinde ziyaretçi ise eve döndükten sonra hasta olmaktadır.

Etken plasmodium parazitinin dört farklı türü yol açmaktadır. Plasmodium falciparum, P. vivax, P. ovale ve P. malariae.

KAYNAKLAR

1. CDC Health Information For International Travel E Yellow Book, 2018
2. Okay G. T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Hudut Ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüđü Seyahat Sağlığı El Kitabı, 2. Baskı 2016
3. Who International Travel And Health, 2015 Update.
4. Topçu Willke A, Söyletir G, Dođanay M. İnfeksiyon Hastalıkları Ve Mikrobiyolojisi. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri, 2017.
5. Steen, Dupont, Wilder-Smith, eviri: Dr. Uzun C, Prof. Dr. Arığ Ő, Doç. Dr. Ymk Z. Gezi Tıbbı. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri, 2012
6. Kurt H, Gndeđ S, Geyik MF.İnfeksiyon Hastalıkları. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri, 2013
7. Roberts L, Zeibig EA. Specimen Collection And Processing. In:Zeibig EA (Ed). Clinical Parasitology: A Practical Approach. Second Edition. St. Louis, Missouri:Elsevier;2013:14-39
8. Gunna, Pittsj. Parasitology:An Integrated Approach. UK:John Wiley&Sons, Ltd;2012:24-19
9. Crompton DW: How Much Human Helminthiasis İs There İn The World? J Parasitol 1999;85(3):397-403
10. Wakelin D: Helminths, Curr Opin Infect Dis 2000;13(5):465-9.
11. Korkmaz M: Ankem Derg 2006;20(Ek 2):170-176.
12. Gl C, Nazlıgl Y. Helmint Enfeksiyonlarına Güncel Yaklağım. Dirim Tıp Gazetesi 2008;40-48
13. Dođanay M, Altıntağ N. Zoonozlar: Hayvanlardan İnsanlara Bulađan Enfeksiyonlar. Ankara: Bilimsel Tıp Yayınevi, 2008.
14. Prof. Dr. Akın A. Ağı İle Őnlenebilen Enfeksiyonlar Mikrobiyal Ağılar. Ankara: Akademisyen Kitapevi, 2013
15. Tünger A, Tünger Ő. Enfeksiyon El Kitabı. Ankara: HYB Basım Yayın, 2007.
16. Prof. Dr. Bke M. Enfeksiyon Hastalıklarının Hasta Őrnekleri İle Tanımı. İzmir: Güven Kitapevi, 2006.
17. Çeviri: Prof. Dr. Tekeli E. İnfeksiyon Hastalıkları El Kitabı. Ankara: Bilimsel Tıp Yayınevi, 2003
18. Grel MS, Türkiye Parazitol Derg. 2012;36(2):121-9